

Όποιος ξέρει τι σημαίνει σχολικός εκφοβισμός να σηκώσει το χέρι

Στο σχολείο άκουγα σε διάφορα “ονόματα”. Φυτό ή για έμφαση φυτούκλα, περικοκλάδα και άλλα ουσιαστικά από το φυτολόγιο ενώ αποκλειόμουν από τα αθλητικά παιχνίδια ως άχρηστη-όχι ότι τα κατάφερνα ιδιαίτερα αλλά αυτό είναι άλλο ζήτημα. Επίσης τις περισσότερες φορές δεν περιλαμβανόμουν σε ομαδικά παιχνίδια και συζητήσεις και τις μαθητικές αταξίες τις μάθαινα πάντα τελευταία. Δεν ένιωσα πως ήμουν θύμα σχολικού εκφοβισμού, αλλά μήπως έκανα λάθος;

Γιατί τελικά τι είναι ο σχολικός εκφοβισμός;

Ο σχολικός εκφοβισμός δεν έχει μόνο μία όψη. Δεν σημαίνει μόνο βία σωματική και επιθετικότητα. Μπορεί να είναι λεκτικός, κοινωνικός, σωματικός αλλά και ηλεκτρονικός. Στη σύντομη εμπειρία μου ως εκπαιδευτικός σε δημοτικό σχολείο συνάντησα αρκετές φορές τις τρεις πρώτες μορφές και λιγότερες την τελευταία.

Είδα παιδιά να αποκλείονται από την ομάδα εξαιτίας του πάχους τους(κοινωνικός), άλλα να δέχονται εξευτελιστικά σχόλια εξαιτίας μια πρώιμης σεξουαλικής διαφοροποίησης(λεκτικός) ενώ δεν έλειψαν και τα περιστατικά σωματικής βίας απέναντι σε παιδιά φαινομενικά αδύναμα ή σε παιδιά μεταναστών. Δεν θα κρύψω πως ούτε εγώ αλλά ούτε και το σύνολο του εκπαιδευτικού προσωπικού ήταν πολλές φορές ικανό να αποτρέψει τέτοια περιστατικά προστατεύοντας τα θύματα του bullying καθώς ότι σταματούσε στο χώρο του σχολείου συνεχιζόταν έξω από αυτό με τις ευλογίες των γονιών που καμάρωναν τους νταήδες γιους που κλότσησαν το φυτό, τον Αλβανό, τον τσιγγάνο, τον χοντρό ή που

έφτυσαν την άσχημη, μυωπική συμμαθήτριά.

photo Thomas Ricker

Σήμερα το πρωί έστειλα το ίδιο μήνυμα σε 13 εκπαιδευτικούς ζητώντας τους να μου περιγράψουν από την εκπαιδευτική τους εμπειρία περιστατικά σχολικού εκφοβισμού. Με λύπη μου διαπίστωσα πως όλοι είχαν να μιλήσουν για ένα περιστατικό. Ίσως δεκατρείς άνθρωποι δεν είναι ένα ικανό δείγμα προκειμένου να αξιολογήσουμε τις συνθήκες που επικρατούν στις σχολικές αίθουσες γενικά, είναι όμως αριθμός ικανός να γεννήσει ερωτήματα.

Η Γ.Μ. δασκάλα καλλιτεχνικών σε δημοτικό σχολείο, περιγράφει:

Ήταν τετάρτη δημοτικού, ένα παιδάκι σαφώς απομονωμένο, μικρόσωμο σε σχέση με τα παιδιά της ηλικίας του. Είχε αναπτύξει έναν χαρακτήρα μάλλον γκρινιαρικό και γεμάτο άρνηση. Στο ολοήμερο λοιπόν, θυμάμαι ένα παιδί -φαντάσου, μικρότερο κατά 2 χρόνια αλλά πιο ξετσουπισμενο-μαζί με κάποια αλλά, χώσανε τον Γιώργο κοροϊδεύοντας τον, στις τουαλέτες των

κοριτσιών. Αυτό. καταλαβαίνεις όλες τις συνεκδοχές. Το παιδί δεν είχε καμία θηλυπρέπεια, δεν είχε όμως και έντονη αγορίστικη συμπεριφορά. Κάθε φορά που του την πέφτανε, το αντιμετώπιζε με παραίτηση.

Δεν θα ξεχάσω τον μικρό Γιάννη, το μοναδικό παιδάκι στην πρώτη δημοτικού που φορούσε γυαλιά. Οι συμμαθητές του δεν έχαναν ευκαιρία να τον πειράζουν κολλώντας τις μύξες τους στα γυαλιά του. Ούτε θα ξεχάσω όταν κανείς δεν ήθελε να πιάσει το χέρι του παιδιού από την Βουλγαρία στον κύκλο που τους ζήτησα να κάνουν. Και τη μικρή που κρυβόταν πίσω μου ενώ μια παρέα παιδιών φώναζε σε ρυθμό συνθήματος “μου-σου-λμα-να”. Μικρά περιστατικά που σε τόσο μικρά παιδιά σε κάνουν να σαστίζεις. Δεν είναι η κίνηση που έχει τόση σημασία αλλά αυτό που κουβαλάει. Μια κοινωνία ρατσιστών και βασανιστών με έφεση στην ψυχολογική βία

Η Χ. Π. δασκάλα αφηγείται:

Έχει ξεσπάσει ένταση ανάμεσα στα κορίτσια της έκτης. Αυτό γίνεται ακόμη πιο φανερό όταν καλούνται να βρουν με ποια θα κοιμηθούν στην επικείμενη εκδρομή. Ένα κορίτσι από την παρέα μένει εκτός δωματίων. Παράλληλα στο διάλειμμα κυκλοφορεί μόνο του. Τι είχε συμβεί; Δυο κορίτσια από την ομάδα είχαν τσακωθεί και η πλειοψηφία τάχθηκε με τη μία κοπέλα απομονώνοντας την άλλη. Στα διαλείμματα την προσπερνούσαν και κάθε φορά που τύχαινε να βρεθούν γύριζαν το πρόσωπό τους από την άλλη πλευρά. Παράλληλα, όλο αυτό συνεχιζόταν στα σπίτια τους μέσω facebook, με αναρτήσεις και σχόλια που έκαναν την κατάσταση χειρότερη.

Ο ηλεκτρονικός εκφοβισμός είναι μια μορφή bullying που δεν θα πρέπει να παραβλέπεται. Οι έφηβοι έχουν ιδιαίτερη σχέση με τα κοινωνικά δίκτυα και τα κακόβουλα σχόλια ή οι επιθετικές και εξευτελιστικές αναρτήσεις από συμμαθητές ενέχουν μια βιαιότητα και μπορούν να προκαλέσουν τραύματα εξίσου επικίνδυνα με αυτά της λεκτικής ή σωματικής βίας.

Ο σχολικός εκφοβισμός είναι ένα θέμα που είναι και θα είναι πάντα επίκαιρο. Ένα ζήτημα που οφείλουμε να δουλέψουμε προκειμένου να εκλείψει. Ένα πείραγμα , ένα κοροϊδευτικό βλέμμα, μια κλωτσιά μπορεί να φαίνονται μικρά στα μάτια μας, ποτέ όμως δεν θα μάθουμε πραγματικά πως αυτό καθρεφτίζεται στις ψυχές των παιδιών που καλούνται να τα υποστούν.

Η Μ. Κ. δασκάλα θεατρικής αγωγής θυμάται:

[..]πριν 2-3 χρόνια παιδιά τρίτης δημοτικού να έχουν κυκλώσει στο διάλειμμα μια συμμαθήτριά τους που ήταν παιδί πολύ χαμηλών τόνων και να την περιγελούν. Δεν υπήρξε σωματική βία αλλά έντονη λεκτική με αποτέλεσμα το κορίτσι ν' αρνείται να έρχεται στο σχολείο για πολύ καιρό.

Οι ισορροπίες είναι λεπτές και τα όρια δυσδιάκριτα όπως στην περίπτωση του Άλεξ Μεσχισβίλι στη Βέροια όπου όλα ξεκίνησαν με λεκτικό εκφοβισμό για τη διαφορετικότητα του χαρακτήρα του.

Αυτές τις μέρες η υπόθεση του Βαγγέλη Γιακουμάκη που εξαφανίστηκε στα Γιάννενα έχει προκαλέσει αίσθηση. Σύμφωνα με μαρτυρίες το αγόρι υπήρξε θύμα bullying. Κανείς δεν ξέρει που βρίσκεται, τι κάνει ή τι σκέφτεται.

Καταλήγω πως σε τέτοιου είδους περιστατικά τη μεγαλύτερη ευθύνη τη φέρει τελικά αυτός που βλέπει αλλά σιωπά, ο συνένοχος θεατής. Μήπως ήρθε η ώρα να σταματήσουμε απλά να κοιτάμε;

φώτο Γιάννης Νικολόπουλος

Ακολουθούν μικρά και σκόρπια που ξεχώρισα από τις περιγραφές εκπαιδευτικών:

“Τον λένε βρομιάρη, βλάκα, κάθονται μακριά, κλείνουν μύτες, γελάνε κι όλα αυτά μπροστά του. Αυτός αντιδρά άλλοτε χαζογελώντας, άλλοτε επιτιθέμενος βρίζοντας τους” Κ.Γ

“Θυμάμαι ένα Κινεζάκι που έχουμε στο σχολείο και τον κορόιδευαν γιατί όταν πρώτο ήρθε δεν ήξερε καθόλου ελληνικά” Γ.Α

“Ένα παιδί από Αλβανία που ήρθε φέτος στην πέμπτη. Τον δίνουν

για όλα, φταίει για τα πάντα και τον αποκαλούν κοριτσάκι”
Κ.Γ.

“Στο διάλειμμα, τα παιδιά της έκτης τον κοροϊδεύουν για τα
κιλά του, τον φωνάζουν χοντρό και δεν σταματούν ακόμη κι όταν
τους λέει ότι ενοχλείται” Χ.Π.